

Warszawa, dnia 3 stycznia 2024 r.

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W WARSZAWIE**

WOOS-III.410.1053.2023.JD

Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Warszawie
ul. Grochowska 278
03-841 Warszawa

Na podstawie art. 54 ust. 1 w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, ze zm.), w odpowiedzi na pismo z dnia 30.11.2023 r., znak: ZG.6004.2.2021 w sprawie zaopiniowania projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Pułtusk na lata 2024-2033 (zwanego dalej „projektem PUL”), wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, po zapoznaniu się z przedłożoną dokumentacją przedstawiam poniżej swoją opinię.

Na terenie objętym projektem PUL występują niżej wymienione formy ochrony przyrody, chronione na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.):

- rezerwat przyrody Stawinoga, dla którego obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 2 grudnia 2019 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Stawinoga” (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2019 r. poz. 14299);
- rezerwat przyrody Popławy, dla którego aktualnym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 274 Wojewody Mazowieckiego z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego i utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 269 poz. 6860);
- rezerwat przyrody Bartnia, dla którego aktualnym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 274 Wojewody Mazowieckiego z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego i utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 269 poz. 6860);
- rezerwat przyrody Wielgolas, dla którego aktualnym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 274 Wojewody Mazowieckiego z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego i utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 269 poz. 6860);
- Nasielsko-Karniewski Obszar Chronionego Krajobrazu, dla którego aktualnym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 25 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. w sprawie Nasielsko-Karniewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 91 poz. 2457, ze zm.);
- Nadbużański Park Krajobrazowy, dla którego aktualnym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 3 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 marca 2005 r. w sprawie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 66 poz. 1701, ze zm.);
- obszar Natura 2000, obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnej Narwi PLB140014, dla którego obowiązują przepisy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

- w Warszawie z dnia 23 kwietnia 2014 r. i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi PLB140014 (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2014 r. poz. 1763, ze zm.);
- obszar Natura 2000, obszar specjalnej ochrony ptaków Puszcza Biała PLB140007, dla którego obowiązują przepisy Zarządzenia Nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007 (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2014 r. poz. 3828, ze zm.);
 - obszar Natura 2000, specjalny obszar ochrony siedlisk Murawy nad Dolną Narwią PLH140060 (projektowany) – obszar aktualnie funkcjonujący jako zgłoszony do Komisji Europejskiej propozycja powiększenia sieci obszarów Natura 2000 w Polsce;
 - 16 użytków ekologicznych (łącznie 17 wydziełów) zajmujących 12,04 ha (bagna, podmokłe łąki itp.) położonych na terenie opracowania, dla których aktualnym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 72 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 lipca 2005 r. w sprawie użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 175 poz. 5572, ze zm.);
 - 58 pomników przyrody utworzonych dla zachowania wartości przyrodniczych, krajobrazowych, naukowych, kulturowych i historycznych, położonych na terenie opracowania, dla których obowiązującymi aktami prawnymi są:
 - Rozporządzenie Nr 37 Wojewody Mazowieckiego z dnia 18 sierpnia 2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu pułtuskiego (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 152 poz. 5335);
 - Rozporządzenie Nr 36 Wojewody Mazowieckiego z dnia 18 sierpnia 2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu pułtuskiego (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 152 poz. 5334);
 - ochrona gatunkowa, która obejmuje okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów zgodnie z art. 46 ust. 1, ust. 2 i ust. 3 ww. ustawy o ochronie przyrody.

Teren opracowania znajduje się także w granicach korytarzy ekologicznych wyznaczonych dla migracji dużych zwierząt: Dolina Środkowej Narwi GKPNc-23 oraz Puszcza Biała GKPNc-1.

Korytarze ekologiczne są poddane szczególnej ochronie w ramach sieci obszarów chronionych wyznaczonych i zarządzanych zgodnie z przepisami ww. ustawy o ochronie przyrody. Utrzymanie korytarzy i właściwe gospodarowanie w ich obrębie ma istotne znaczenie dla ochrony siedlisk i gatunków. Ze względu na liniową lub ciągłą strukturę (np. cieki i ich brzegi), albo pełnią funkcję (np. stawy, oczka wodne, małe kompleksy leśne), są istotne dla migracji, rozprzestrzeniania się i wymiany genetycznej dzikich gatunków. Utrzymanie korytarzy i właściwe gospodarowanie w ich obrębie może mieć istotne znaczenie dla ochrony siedlisk i gatunków.

Zapisy projektu PUL uwzględniają szereg zasad z zakresu ochrony środowiska, przyrody oraz ww. obszarów chronionych. Powyższe ustalenia w sposób wystarczający zapewniają ochronę środowiska przyrodniczego obszarów podlegających ochronie z mocy ww. ustawy o ochronie przyrody.

W przedłożonej prognozie oddziaływania na środowisko dokonano analizy skutków realizacji postanowień projektu PUL w odniesieniu do ww. obszarów. Z prognozy wynika, iż ustalenia projektu PUL respektują zasady ochrony przyrody wynikające z utworzenia na danym terenie obszarów chronionych. Wskazano, iż ustalenia projektu PUL nie będą miały negatywnego wpływu na ochronę przyrody, cel i przedmiot ochrony ww. form ochrony przyrody oraz nie naruszą ciągłości przestrzennej sieci obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000, jak również nie wpłyną negatywnie na integralność obszarów naturalnych.

Rezerwat przyrody Stawinoga o powierzchni 146,51 ha, w tym na gruntach Nadleśnictwa znajduje się 31,24 ha, utworzony w 1981 r. w celu zachowania miejsc lęgowych licznych gatunków ptaków związanych ze środowiskiem wodno-bagiennym i leśnym oraz miejsc odpoczynku i żerowisk ptaków przelotnych. Rezerwat posiada ustanowiony w 2021 r. plan ochrony, w którym dla wydziełów leśnych znajdujących się w granicach rezerwatu zaplanowano dwa działania ochronne:

- usuwanie gatunków obcych (w szczególności klonu jesionolistnego i dębu czerwonego);
- sprzątanie (usuwanie śmieci z rezerwatu).

Powyższe działania zostały uwzględnione w projekcie PUL w Programie Ochrony Przyrody oraz operatach dla leśniczych i opisach taksacyjnych. Wykonanie zadań zgodnie z planem ochrony należy do służb Nadleśnictwa.

Rezerwat przyrody Popławy o powierzchni 6,28 ha, utworzony w 1977 r. w celu zachowania fragmentu naturalnego starodrzewu sosnowego z bogatym runem. Rezerwat nie posiada planu ochrony.

Rezerwat przyrody Wielgolas o powierzchni 6,73 ha, utworzony w 1981 r. w celu zachowania fragmentu starodrzewu o cechach zespołu naturalnego. Rezerwat nie posiada planu ochrony.

Rezerwaty przyrody Popławy i Wielgolas posiadają zadania ochronne ustanowione w 2022 r. na okres pięciu lat, jednak obejmują one jedynie: „Monitoring siedlisk przyrodniczych i zbiorowisk roślinnych obszaru rezerwatu wraz z inwentaryzacją zasobów przyrodniczych”. Nie jest to zadanie Nadleśnictwa.

Rezerwat przyrody Bartnia o powierzchni 14,6 ha, utworzony w 1977 r. w celu zachowania fragmentu naturalnego drzewostanu sosnowego, stanowiącego miejsce lęgowe czapli siwej. Rezerwat nie posiada planu ochrony.

W aspekcie wpływu innych zapisów projektu PUL na rezerwaty przyrody przeanalizowano strukturę zaplanowanych zabiegów gospodarczych w otoczeniu rezerwatów. W bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatów zaplanowano co prawda zabiegi gospodarcze, jednak w Programie Ochrony Przyrody oraz operatach dla leśnicznych zapisano wymogi zabezpieczające przyrodę rezerwatów i ich cele ochrony, m.in. prowadzenie prac poza sezonem lęgowym ptaków (tj. w okresie październik – luty).

Najistotniejsza i najważniejsza jest modyfikacja zabiegów w otoczeniu rezerwatu faunistycznego Stawinoga polegająca na ograniczeniu wykonywania zabiegów w okresie lęgowym ptaków.

Nie stwierdza się zatem, iż może wystąpić negatywne oddziaływanie projektu PUL na rezerwaty. Projekt PUL nie będzie także z założenia powodował naruszenia zakazów odnoszących się do rezerwatów przyrody, wymienionych w art. 15 ww. ustawy o ochronie przyrody.

Rezerwat przyrody Dzierżenińska Kępa zajmuje wyspę na rzece Narwi o powierzchni 1,20 ha, utworzony w 1991 r. w celu ochrony zachowania miejsc lęgowych ptaków wodnych. Rezerwat nie posiada planu ochrony. Rezerwat położony jest poza gruntami Nadleśnictwa.

Obszar Natura 2000, obszar specjalnej ochrony ptaków Puszcza Biała PLB140007 to obszar utworzony w 2004 r. o powierzchni 83779,7 ha, z czego 9620,33 ha znajduje się na gruntach Nadleśnictwa.

Przedmiotami ochrony w obszarze jest 11 gatunków ptaków, z których ze środowiskiem leśnym związane są: lelek, lerka, bocian czarny, dzięcioł czarny, kobuz. Pozostałe gatunki: świergotek polny, błotniak łąkowy, derkacz, gąsiorek, jarzębatka i dudek związane są głównie ze środowiskami otwartymi, ewentualnie mozaiką siedlisk użytków rolnych, niewielkich zadrzewień itp. Zatem zapisy projektu PUL, co do zasady, mogą odnosić się w zasadzie tylko do pierwszej grupy gatunków.

Obszar posiada zatwierdzony plan zadań ochronnych (ww. Zarządzenie Nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie). W planie tym wskazano na konieczność podjęcia działań ochronnych lub dokonania modyfikacji gospodarki leśnej w celu zapewnienia właściwej ochrony tym gatunkom. Zapisy planu zadań ochronnych zostały ujęte w projekcie PUL, w Programie Ochrony Przyrody, a zalecone modyfikacje zostały wdrożone na etapie planowania szczegółowych zadań gospodarczych.

W analizowanych dokumentach zostały uwzględnione działania ochronne dla lelka, lerki, bociana czarnego, dzięcioła czarnego oraz kobuza zgodnie z ww. Zarządzenie Nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie.

Dla obszaru Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007 największym zagrożeniem w zachowaniu spójności i integralności obszaru jest: drapieżnictwo, zabudowa rozproszona, zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie, intensywne utrzymywanie parków publicznych/oczyszczanie plaż, zaniechanie/brak koszenia, drogi, autostrady, zalesianie terenów otwartych, restrukturyzacja gospodarstw rolnych, intensywne koszenie lub intensyfikacja, usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej.

Obszar Natura 2000, obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnej Narwi PLB140014 to obszar utworzony w 2007 r. obejmujący powierzchnię 26527,9 ha, z czego 428,49 ha znajduje się na gruntach Nadleśnictwa.

Obszar posiada zatwierdzony plan zadań ochronnych (ww. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku).

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych, w Dolinie rzeki Narew występuje co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Jest to bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych, szczególnie w okresie lęgowym. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion (PCK), błotniak łąkowy, dubelt (PCK), kraska (PCK), krwawodziób, kulik wielki (PCK), kulon (PCK), łabędź krzykliwy, rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sowa błotna (PCK), zimorodek. W okresie wędrowek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrowkowego bataliona oraz stosunkowo duże koncentracje (C7) osiąga rybitwa białoskrzydła.

Przedmiotami ochrony w obszarze są głównie gatunki krajobrazu rolniczego oraz gatunki wodno-błotne. Z całej listy gatunków chronionych w obszarze tylko kraska i żuraw są częściowo związane ze środowiskiem leśnym. Zatem tylko pod kątem tych gatunków zasadna jest ocena wpływu projektu PUL na obszar Natura 2000.

Pierwszy z gatunków – kraska – na terenie Nadleśnictwa Pułtusk nie jest stwierdzony. Kraska wykorzystuje jako miejsca lęgowe najczęściej opuszczone dziuple dzięcioła czarnego. Zatem ochrona siedlisk lęgowych dzięcioła, np. akcentowane w Programie Ochrony Przyrody pozostawianie drzew dziuplastych i grubszych drzew gatunków o miękkim drewnie, przyczynia się także do ochrony siedlisk lęgowych kraski. Ponadto jest to gatunek, dla którego wyznaczane są strefy ochrony miejsc lęgowych, zatem istniejące przepisy prawne, niezależnie od zapisów projektu PUL, zabezpieczają miejsca lęgowe gatunku. Z kolei żerowiska kraski znajdują się już poza terenami leśnymi i jako że są to tereny murawowo-pastwiskowe projekt PUL nie ma na nie żadnego wpływu.

Żuraw jest gatunkiem związanym z bagiennymi lasami, torfowiskami i różnego rodzaju bagnami. Gniazduje i żeruje właśnie w takich środowiskach. Z punktu widzenia projektu PUL negatywne oddziaływania mogłyby wystąpić w przypadkach wykonywania zabiegów gospodarczych w pobliżu jego gniazda w okresie lęgowym, co mogłoby powodować płoszenie gatunku i straty w lęgach. Drugą niekorzystną sytuacją są radykalne zmiany w siedlisku, np. w wyniku osuszenia terenu.

Analiza znanych stanowisk gatunku w granicach obszaru wykazała, że grupują się one głównie w obrębie doliny Narwi, poza gruntami zarządzanymi przez Nadleśnictwo.

Jeśli chodzi o przewidywane zmiany w siedliskach lęgowych i żerowiskowych żurawia, to aktualnie przebiegające procesy przyczyniają się do zwiększania powierzchni siedlisk właściwych dla tego gatunku. Na terenie Nadleśnictwa wskutek efektywnej działalności bobrów, a także w wyniku zmian klimatycznych polegających na zwiększaniu opadów w okresie wegetacyjnym (co ma miejsce w okresie ostatnich kilku lat), nastąpiło znaczne zabagnienie wielu powierzchni leśnych i nieleśnych.

Do siedlisk leśnych będących siedliskiem żurawia na terenie Nadleśnictwa zaliczono olsy i olsy jesionowe, występujące w granicach obszaru w niewielkim udziale (zaledwie 5 ha), zostały pozostawione bez wskazań gospodarczych. Grunty Nadleśnictwa nie są zatem istotnym elementem ochrony tego gatunku w ostoi. Większość siedlisk żurawia grupuje się poza lasami Nadleśnictwa.

Dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi największym zagrożeniem w zachowaniu spójności i integralności obszaru jest intensywna penetracja rekreacyjna oraz wnikanie zabudowy rekreacyjnej na obszar doliny.

Murawy nad Dolną Narwią PLH140060 (projektowany) to obszar aktualnie funkcjonujący jako zgłoszona do Komisji Europejskiej propozycja powiększenia sieci obszarów Natura 2000 w Polsce. Obejmuje on powierzchnię 546,4 ha, z czego 72,59 ha znajduje się na gruntach Nadleśnictwa. Jako przedmiot ochrony w proponowanym SOO wskazano m.in. siedlisko muraw napiaskowych 6120 wydm śródlądowych 2330 oraz łąk świeżych 6510.

Wg propozycji granic obszaru z Shadow List 2012 nie obejmowała ona gruntów Nadleśnictwa. Propozycja zgłoszona do KE przez Polskę obejmuje jednak nieco większy obszar, w tym również niewielkie fragmenty gruntów Nadleśnictwa, na których w jednym wydzieleniu określono występowanie łąki świeżej 6510 (2,06 ha), a w dwóch kolejnych murawy napiaskowej 6120 (2,73 ha). W projekcie PUL powierzchnie te pozostają bez wskazań gospodarczych.

Dla projektowanego obszaru Natura 2000 Murawy nad Dolną Narwią, dla wybranych siedlisk największym zagrożeniem w zachowaniu spójności i integralności obszaru jest zaniechanie lub całkowity brak koszenia, turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych, wnikanie obcych gatunków inwazyjnych, zarzucenie pasterstwa, brak wypasu, intensywne koszenie lub intensyfikacja.

Nadbużański Park Krajobrazowy (NPK) utworzony w 1993 r. obejmuje powierzchnię 74136,5 ha, w tym grunty Nadleśnictwa o powierzchni 400,8 ha, znajdujące się w eksklawie NPK obejmującej fragment doliny Narwi. Walorem podlegającym ochronie w NPK są krajobrazy dolin dużych nizinnych rzek o dużym stopniu naturalności wraz z typowo wykształconą strefowością roślinności i tradycyjnym użytkowaniem.

Nadbużański Park Krajobrazowy posiada plan ochrony zawarty w Rozporządzeniu Nr 20 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 sierpnia 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 172 poz. 6757) wraz z rozporządzeniem zmieniającym (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2007 r. Nr 35 poz. 698).

W planie tym zapisano szereg zapisów o charakterze ogólnym. Zakazem wprost wynikającym z przepisów ustawy o ochronie przyrody, koniecznym do uwzględnienia w projekcie PUL jest zakaz zalesiania. Pozostałe zakazy i ustalenia planu ochrony mają charakter zapisów nieobligatoryjnych w odniesieniu do gospodarki leśnej planowanej w dokumencie jakim jest plan urządzenia lasu.

W projekcie PUL nie przewiduje się zalesień gruntów znajdujących się w granicach Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego.

Biorąc powyższe pod uwagę nie stwierdza się możliwości negatywnego oddziaływania projektu PUL na cele ochrony wyznaczone w Nadbużańskim Parku Krajobrazowym.

Nasielsko-Karniewski Obszar Chronionego Krajobrazu utworzony w 1990 r. obejmuje powierzchnię 14586,1 ha, z czego 2154,35 ha znajduje się na gruntach Nadleśnictwa.

Obszar obejmuje bogaty krajobrazowo fragment Wysoczyzny Ciechanowskiej od Nasielska do Pułtusk, z ostałcami wzgórz morenowych i kemowych, obszarami leśnymi i bagiennymi oraz Dolinę Dolnej Narwi, wraz z jej ekosystemami brzegowymi. Tereny objęto ochroną ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Oznacza to, że tą formę ochrony należy uznawać za dość liberalną, nie powodującą ograniczenia normalnie prowadzonej gospodarki leśnej. Katalog zakazów możliwych do wprowadzenia w obszarach chronionego krajobrazu, które wymienione zostały w art. 24 ustawy o ochronie przyrody, nie zawiera bezpośrednich obostrzeń odnoszących się do elementów będących przedmiotem planowania urządzeniowego. W związku z tym nie stwierdza się, aby zapisy projektu PUL mogły negatywnie wpłynąć na ochronę przyrody realizowaną w ramach Nasielsko-Karniewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Na gruntach Nadleśnictwa Pułtusk wyznaczonych zostało 16 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 12,06 ha, rozmieszczonych w 17 wydzieleniach leśnych.

Projekt PUL nie zawiera wskazań gospodarczych dla wydzieleni objętych tą formą ochrony przyrody. Pewien wpływ może wiązać się natomiast z zabiegami wykonywanymi w otoczeniu tych obiektów, przy czym oddziaływanie to jest zależne od rodzaju użytku ekologicznego. Może ono wystąpić w przypadku obszarów bagiennych, podmokłych, będących wrażliwymi na wszelkie zaburzenia. Związane jest to zwłaszcza z wykonywaniem cięć zupełnych (w ramach rębni zupełnej, a także gniazdowej) oraz następującego po nim przygotowania gleby w bliskim sąsiedztwie takich siedlisk, a także możliwymi zmianami warunków wodnych. Nie przewiduje się natomiast negatywnego oddziaływania w odniesieniu do użytków stanowiących zadrzewienia, łąki, pastwiska lub role. Wyjątkiem mogłyby być użytki ekologiczne obejmujące ochroną siedliska przyrodnicze (torfowiska wysokie, przejściowe, mechowiska lub starorzecza). Spośród wszystkich użytków ekologicznych na terenie Nadleśnictwa tylko w dwóch zidentyfikowano siedliska przyrodnicze. Jest to łąka świeża 6510 oraz starorzecze 3150.

W Programie zawarto zapisy dotyczące ochrony użytków ekologicznych m.in.: zachowanie kępy drzewostanu w odległości min. 30 metrów od granicy użytku ekologicznego.

Pod warunkiem zastosowania zaleceń przewidzianych w projekcie PUL nie przewiduje się możliwości wystąpienia negatywnego wpływu na użytki ekologiczne.

Znajdujące się na gruntach Nadleśnictwa pomniki przyrody nie są bezpośrednio zagrożone w wyniku realizacji zaprojektowanych zabiegów, ponieważ ta forma ochrony przyrody nie może być nimi objęta.

W sytuacji wykonywania prac leśnych w pododdziałach, gdzie znajdują się pomnikowe okazy drzew należy kierować się wskazaniem zawartymi w Programie tak, aby nie doprowadzić do przypadkowego ich uszkodzenia lub zniszczenia. Zapisy Programu wskazują, iż należy

w szczególności zapewnić nadzór nad pracą robotników leśnych, co dotyczy zarówno ścińki, jak i zrywki drewna.

W Programie zaznaczono także, iż drzewo będące pomnikiem przyrody jest nim do całkowitego rozkładu, co oznacza, że drzewo przewrócone, złamane itp. nadal ma status pomnika przyrody.

Pod warunkiem zastosowania się do powyższych wskazań realizacja projektu PUL nie będzie powodować negatywnego oddziaływania na pomniki przyrody występujące na terenie Nadleśnictwa.

Wpływ projektu PUL na różnorodność występujących na terenie Nadleśnictwa ekosystemów jest w zasadzie neutralny. Projektowane zapisy generalnie nie powodują zagrożenia zmniejszenia się liczby i powierzchni poszczególnych typów ekosystemów, ponieważ odnoszą się wyłącznie do gruntów leśnych. Jednocześnie w projekcie PUL kładzie się duży nacisk na zachowanie środowisk nieleśnych występujących w lasach lub w ich sąsiedztwie. Jedynym elementem, który mógłby spowodować pewną utratę różnorodności jest zalesianie gruntów, szczególnie wówczas gdyby zaplanowano je na obszarach cennych przyrodniczo. W projekcie PUL zalesienia są planowane w 9 wydzieleniach o łącznej powierzchni 3 ha. Wszystkie te powierzchnie ujęte są w lokalnych dokumentach planistycznych jako przeznaczone do zalesienia. Są to głównie role.

Charakter zabiegów zaprojektowanych dla gruntów leśnych nie wpływa zasadniczo na ich przekształcenie, może co najwyżej powodować pewne przejściowe zmiany ich struktury. Oznacza to, że w wyniku realizacji projektu PUL nie jest przewidywane zmniejszenie się różnorodności biologicznej na poziomie ekosystemów. W projekcie PUL zamieszczono jednak propozycje działań wpływających na ochronę różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazowym:

- utrzymywanie śródleśnych łąk i bagien, nie zalesianie ich, a także powstrzymywanie sukcesji roślinności drzewiastej i w razie potrzeby zapewnienie ich ekstensywnego użytkowania;
- kształtowanie granic powierzchni zrębowych (w tym także gniazd) w sposób nieschematyczny, aby maksymalnie ograniczyć występowanie prostych linii w krajobrazie leśnym;
- ograniczenie stosowania grodzień upraw do niezbędnych;
- kształtowanie stref ekotonowych, naturalnych okrajków, stref buforowych i krajobrazowych w sposób jak najbardziej zbliżony do naturalnego krajobrazu;
- stosowanie do budowy urządzeń leśnych (np. drogi, przepusty, zbiorniki wodne itp.), tam gdzie to możliwe, materiałów naturalnych.

Uwzględniając aktualne Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409), na terenie Nadleśnictwa stwierdzono 49 gatunków roślin chronionych, z czego 8 objętych jest ochroną ścisłą, a pozostałe – częściową.

Spośród gatunków grzybów podlegających ochronie na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408), na terenie Nadleśnictwa stwierdzono 5 gatunków objętych ochroną częściową.

Propozycje działań gospodarczych wraz z ich modyfikacją pod kątem ochrony gatunków zostały zawarte również w Programie Ochrony Przyrody. Są to m.in.:

- przed wykonaniem zabiegu oznakowanie stanowiska;
- przeszkolenie pracowników;
- w trakcie wykonywania zabiegu w otoczeniu stanowiska zapewnienie bezpośredniego nadzoru nad pracami.

Ponadto dla różnych gatunków określono specjalne sposoby ograniczania negatywnego oddziaływania oraz sposoby ochrony gatunku.

Lista chronionych gatunków zwierząt została sporządzona w oparciu o wszelkie dostępne dane. Na tej podstawie liczbę gatunków chronionych występujących lub mogących z dużym prawdopodobieństwem występować na terenie Nadleśnictwa określono na 122, w tym 98 objętych ochroną ścisłą.

Dane pozyskane z terenu Nadleśnictwa są fragmentaryczne, w związku z powyższym z dużą pewnością można przypuszczać, że wiele gatunków pospolitych występuje na większej liczbie stanowisk.

Odnosnie wybranych grup zwierząt przed wykonaniem zabiegu wynikającego z PUL należy zabezpieczyć siedlisko przed zniszczeniem.

Ponadto dla różnych gatunków określono także indywidualne sposoby ograniczania negatywnego oddziaływania oraz sposoby ochrony gatunku m.in.:

- zabiegi trzebieży należy wykonywać poza okresem godowym płązów. Do oczka/bagienka nie wrzucać pozostałości po trzebieży (czuby, gałęzie itp.). W strefie 10-30 od oczka pozostawić drzewa martwe (leżaninę), wykroty i karpy jako miejsca zimowania;
- należy pozostawiać w wydzieleniach, gdzie stwierdzono gatunek, wszystkie okazałe drzewa liściaste z widocznymi wypróchnieniami i dziuplami.

W Programie zaznaczono, iż powyższe zalecenia, odnoszące się do kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej, należałoby stosować we wszystkich pododdziałach na terenie Nadleśnictwa. Naturalne zbiorniki wodne są i mogą być potencjalnymi miejscami rozrodu ww. gatunków oraz innych płązów.

Z przedstawionych analiz wynika, że przy zastosowaniu proponowanych sposobów ograniczania negatywnego wpływu projekt PUL nie będzie powodował istotnie negatywnych oddziaływań na stanowiska zwierząt objętych ochroną gatunkową.

Ponadto na gruntach Nadleśnictwa zostało wyznaczonych 9 stref ochrony wokół gniazd bociana czarnego, bielika, kani rudej i orlika krzykliwego. W granicach stref ochrony całorocznej nie zaprojektowano żadnych zabiegów gospodarczych, co wynika z przepisów prawa z zakresu ochrony gatunkowej tych zwierząt. Zabiegi zaplanowano natomiast w strefach ochrony okresowej – mogą być one realizowane w okresie od:

- 1 września do 14 marca w odniesieniu do strefy okresowej bociana czarnego;
- 1 sierpnia do 31 grudnia w odniesieniu do strefy okresowej bielika;
- 1 września do końca lutego w odniesieniu do strefy okresowej kani rudej i orlika krzykliwego.

Warto również zaznaczyć, że w sytuacji znalezienia nowych miejsc lęgowych gatunków „strefowych”, należy niezwłocznie powiadomić o tym fakcie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. Do czasu podjęcia przez ten Organ decyzji o wyznaczeniu strefy ochronnej, należy – kierując się zasadą przezorności – powstrzymać się od wykonywania zaplanowanych zabiegów gospodarczych, traktując stanowisko jako hipotetyczną strefę ochronną w zakresie zgodnym ze wskazaniem zawartymi w Załączniku nr 4 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380).

W celu należytego zachowania występujących na terenach leśnych chronionych gatunków zwierząt, roślin i grzybów – zaleca się stosowanie dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, przejawiającej się m.in. przez:

- przeprowadzenie oględzin przed przystąpieniem do prac leśnych w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych (uwzględnić należy gniazda, nory, dziuple, legowiska, tokowiska itp.);
- prowadzenie prac z zakresu pozyskania drewna, w miarę możliwości, przy występowaniu pokrywy śnieżnej i zamrożonej glebie.

Projekt PUL nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Ustalenia projektu PUL nie mają negatywnego wpływu na ochronę przyrody ww. obszarów chronionych oraz nie naruszają ograniczeń wynikających z art. 15, art. 17, art. 24, art. 33, art. 45, art. 51 i art. 52 ww. ustawy o ochronie przyrody.

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Warszawie**

Arkadiusz Siembida
/podpisano elektronicznie/

Otrzymują:

- 1) adresat
- 2) aa.